

## ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ ગૂજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ ]

અનુક્રમાંક ૨૦૩

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રમુજી દિલપસંદ વાલ્ડ  
રંગેગલ

વિષય ૮૮૮ : ૪૪

૨૨૭ દિસપસંદ ગાયન  
સંગ્રહ-૨

૨૦૩

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય  
અમદાવાદ  
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ

॥ ૐ ૩ મ ॥

# ચિદાનન્દેશ્વરાય નમઃ

સ્વદેશ  
હિતાર્થ



પ્રેમી,  
મહાશય,

અમિત કૃપાળુ માનવતા સાહેબ

માણસા નિવાસી-પ્રોફેસર-હરીલાલ ભગવાનલાલ શર્મા, રમુજે  
કુરસદના સમયે આપની મુલાકાત સેવા આશા રાખે છે, તો તેવી  
અનુકુળતાનો વખત સેવકને આપની પવિત્ર સેવાનો કીમતી લાલ  
સેવા સ્વદેશ, હિતાર્થની ખાતર દ્રશ્યાશ કરશે.

લી. કૃપાભિલાષિ.  
પ્રોફેસર-એચ-બી-શર્મા.

( ૨ )

પ્રોફેસર—એચ. બી. શર્માનું સન ૧૯૦૧ નું કેલેન્ડર.

ધી માહિતી આપોદય સંવલિત ફેડના મેન્બરોને બેટ.

જનવરી.					
ર.	...	૬	૧૩	૨૦	૨૭
ચં.	...	૭	૧૪	૨૧	૨૮
મ.	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯
બુ.	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦
ગુ.	૩	૧૦	૧૭	૨૪	૩૧
શુ.	૪	૧૧	૧૮	૨૫	...
શ.	૫	૧૨	૧૯	૨૬	...

ફરવરી.					
ર.	...	૩	૧૦	૧૭	૨૪
ચં.	...	૪	૧૧	૧૮	૨૫
મ.	...	૫	૧૨	૧૯	૨૬
બુ.	...	૬	૧૩	૨૦	૨૭
ગુ.	...	૭	૧૪	૨૧	૨૮
શુ.	૧	૮	૧૫	૨૨	...
શ.	૨	૯	૧૬	૨૩	...

માર્ચ.					
ર.	...	૩	૧૦	૧૭	૨૪
ચં.	...	૪	૧૧	૧૮	૨૫
મ.	...	૫	૧૨	૧૯	૨૬
બુ.	...	૬	૧૩	૨૦	૨૭
ગુ.	...	૭	૧૪	૨૧	૨૮
શુ.	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯
શ.	૨	૯	૧૬	૨૩	૦

અપ્રેલ.					
ર.	...	૧	૮	૧૫	૨૨
ચં.	૧	૨	૯	૧૬	૨૩
મં.	૨	૩	૧૦	૧૭	૨૪
બુ.	૩	૪	૧૧	૧૮	૨૫
ગુ.	૪	૫	૧૨	૧૯	૨૬
શુ.	૫	૬	૧૩	૨૦	૨૭
શ.	૬	૭	૧૪	૨૧	૨૮

મઈ.					
ર.	...	૫	૧૨	૧૯	૨૬
ચં.	...	૬	૧૩	૨૦	૨૭
મ.	...	૭	૧૪	૨૧	૨૮
બુ.	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯
ગુ.	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦
શુ.	૩	૧૦	૧૭	૨૪	૩૧
શ.	૪	૧૧	૧૮	૨૫	...

જૂન.					
ર.	...	૬	૧૩	૨૦	૨૭
ચં.	...	૭	૧૪	૨૧	૨૮
મં.	...	૮	૧૫	૨૨	૨૯
બુ.	...	૯	૧૬	૨૩	૩૦
ગુ.	...	૧૦	૧૭	૨૪	૩૧
શુ.	...	૧૧	૧૮	૨૫	...
શ.	૧	૧૨	૧૯	૨૬	...

આ ફેડમાં દાખલ થવાથી, મેન્બરોને દરવર્ષે થણી જતાના લાભ મળશે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવાથી મફત મળશે

એકા જાણના હોય તો ફંડમાં મેમ્બર થાઓ ?

अगस्त.						
र.	...	४	११	१८	२५	...
चं.	...	५	१२	१९	२६	...
मं.		६	१३	२०	२७	...
बु.	...	७	१४	२१	२८	...
गु.	१	८	१५	२२	२९	...
शु.	२	९	१६	२३	३०	...
श.	३	१०	१७	२४	३१	...

अक्टूबर.						
र.	...	६	१३	२०	२७	...
चं.	...	७	१४	२१	२८	...
मं.	१	८	१५	२२	२९	...
बु.	२	९	१६	२३	३०	...
गु.	३	१०	१७	२४	३१	...
शु.	४	११	१८	२५	...	...
श.	५	१२	१९	२६	...	...

दिसंबर.						
र.	१	८	१५	२२	२९	...
चं.	२	९	१६	२३	३०	...
मं.	३	१०	१७	२४	३१	...
बु.	४	११	१८	२५	...	...
शु.	५	१२	१९	२६	...	...
सु.	६	१३	२०	२७	...	...
श.	७	१४	२१	२८	...	...

ਉਮਦ ਅਮਦ ਪੁਰਤਨੇ ਜੇਕਾਂ ਹੋਯੇ ਤੇ ਮੇਰਾ ਰਥਾਥੀ ?

જીગ્યા કરતાં જોયું બહુ. સાથે કંઈપણ આવવાનું નથી. હાથે તેજ સાથે,  
આમેહુજ માણસની માફકજ વાતચીત કરતું તથા ગાયન કરનાર,

## સાંભળો ? ફોનોગ્રાફ યંત્ર સાંભળો ?

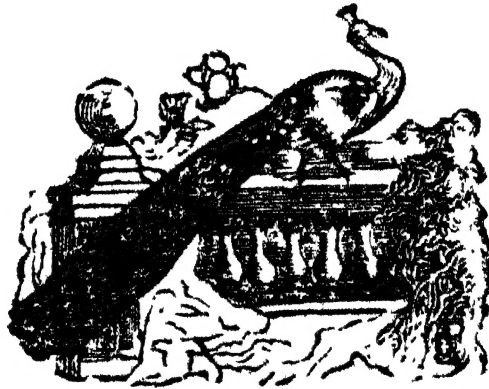
એક બાડું ને સીધપુરની યાત્રા, માત્ર ઘણીજ જુજ કીમત રાખી છે, એક ગાયનનો માત્ર એકજ પૈસો, એકદમ સામટાં જાર ગાયન એકજ માણસ સાંભળે તો એ આના, ધરકુટુંબ અને ખાનગી મીજલસમાં તમામ ગાયનો સાંભળવા માટેની શી રૂ. ૧) એક પોતાનાજ અગાજની નકલ ઉતરાવી તે સાંભળવાની શી રૂ. ૧૫ ) દોઢ વધારે ખુલાસો રૂ.૩૨ મળી કરવો.

આવું ઉમદા યંત્ર સાંભળ્યું નહીં તેનો જન્મારોજ વૃથા જન-જીવો, દીક્રો ખુશ કરવું હોય. મનને આનંદ પમાડવો હોય, તળી-યતને આરામ આપવો હોય, અને શોકસાગરને દુર કરવો હોય, તેમજ ગમે તેવી ગમગીનીમાં પણ પેટ પકડી હસવુંજ હોય તો આ ફોનોગ્રાફ યંત્ર અવશ્ય સાંભળો ? હરકોઈ જાણમાં, વાતચીત જાણણો, ઉસ્તાદોને પણ ટકર મારે તેવાં દીલ પસંદ રમુજ ગાયનો તાજ, સુર અને વાજંત્ર સાથે નાટકનાં પ્રખ્યાત ગાયનો, ગરબાઓ, ઉસ્તાદી ચીત્તે, રમુજ ફારસો, વીગેરે ઘેર બેઠાં તમારે નજરોનજર નીહાળવાં હોય તો, આ ફોનોગ્રાફ યંત્રની મુલાકાત જરૂર લ્યો ? ગમત સાથે જ્ઞાન અને જુજ ખર્ચમાં કીમતી નવાઈ ભરેલી મગ્નત મેળવવી હોય તો એકવાર પણ આ યંત્રની દોસ્તી કરવાને તમે કદી પણ ભુલતા નહીં. પૈસો તો આજ છે અને કાલે નથી. પણ ગયેલો વખત અને મેળવેલી રમુજ કદી પણ પાછી મળનાર નથી,

( ૫ )

આવા અજ્ઞયજ્ઞ યંત્રની શોધ અમેરીકાના પ્રખ્યાત ન્યુયાર્ક શહેરના ઝેડીશન નામના મહાન શીલ્પસુદ્ધે લાખો રૂપિયાનું ખર્ચ કરી મેળવી તે માટે પોતાનું નામ અમર કરીધું છે, આવા પરોપકારી વીર શોધક પુરુષોએ આટલું મોટું ખર્ચ અને અમુલ્ય વખતનો ભોગ આપી તેમાં મદદ મુસીયતે પણ આખર જય મેળવ્યો છે, તો શું ? આપણે તેના કીમતી કપયોગી હુન્નર અને કારીગરીનું અવલોકન કરવા માટે એક જુગ ખરગ માટે કંજુસાઇ રાખીશું ? અને કદાપી એમ રાખીએ તો પછી મનુષ્ય છંદગીનું સાક્ષ્ય શું ? તે આપ વિચારો તથાસ્તુ ? આમીન, આમીન.

પ્રો. એચ. બી. શર્મા.



( ૬ )

PRO. H. B. S.

PHONOGRAPH. NO. H. 24367

વીણાવેલીના ગરબો.

ચાલ્ય સખી ચાલ્ય સખી ચાલ્યજો, ચાલ્ય ચાલ્ય જોવાને ચંદ્રમાઃ  
જોને પ્રેમ ઘેલી ભુમીનાર દેદાર, જોને ડોલે સૃષ્ટી આનંદમાં. ચાલ્ય.

ધન્યધરા સુંદરી તને, ચતુરચંદ્ર તુજ કાન્ત;

શાન્તિ પાઠ પઠાવતો, સાધીને ઓકાન્ત.

ધરણી પડી પતિને પાય, શિક્ષાશીરે ધરેરે;

ગુણિયલ ગોરી પતિગુણ ગાય, શાન્તિ ચિત્તે રમરેરે.

ધરોને બહેન ધરતી માતાનુ કહ્યું કાન,

પ્રીતેથી કરો સંસાર સુધારસપાન ધરણી;

ચંદ્રે સુખે ચીડાઇને તારાનાં મુખ સ્યામ,

સદગુણી સુખ ભાળીને રમે દુષ્ટના રાગ.

સખી જોને પતિનુ માન, તેના ગાંધર્વ ગાગે ગાન:

પામે દેવી સમાન સન્માન, રમે રામા રસીક લઇ તાન.

ધરણી નાર સમ ગૃહણીઓ, સેવે સ્વામી પાય;

ચતુર ચંદ્ર સમ ધણી મળે, જ્ય જ્ય ત્યાં ઉચરાય ધરણી,

વીણાવેલી ખાવાનો ફારસ.

જોઇ લેજો જગતના ખાવા, છે આજ કાલ જે ચાવા;

ધરે ભેખ ધુતીને ખાવા, જ્યાં-ત્યાં હાવાને હાવા.

જોમનવંતી જળમરતી, ત્યાં જશે ખાવા નહાવા;

રાંડીરાંડના ધરમાં પેશી, ખાવા ખેસે ગાવા.

બાઇબાઇ લાગે તાજ બળવા, બાઇ અને ભજન સંભળાવા. જોઈ.

વિરજા ભેખ ધરે છે બાઇ, ભગવત ભેટો થાવા;

બહુતો બાવા માયા માટે, કે ભાગાને ભરમાવા. જોષ.  
 નારીને નીરખીને લાગે, બાવા નેન નચાવા;  
 મસ્ત થઇ મહાને પર પૈસે, ક્યાં જીવુંછે કમાવા. જોષ.

### અશ્રુમતીનો ગરબો.

શું નટવર વસંત થૈથૈ નાચી રહ્યો, નાચી રહ્યો જગ નચાવી રહ્યો. શું  
 કોયલ મધુર મોરલી બની, છેટે નટવર કાન;  
 વિરહ ઘેલી ગોપી ઘણુ, તણ નીકળી અબીમાન;  
 સ્મિત્યા વિનાની બની બાગાઓ બાવરી, વેણુ વસંત ચિત.  
 વિધી ગયો. વિધી ગયો વિધાઇ ગયો. શુ નટવર.  
 શીતળ સુખકર પવનની લહેર ધુમે ચોપાસ;  
 જાણું રાધા કૃષ્ણજી, રાસ રમે છે ખાસ.  
 વિધવિધ પંખીનાં વેણુ, ધુધરી ધમકેરે;  
 માંહી માંહી મેનાના નાદ, ઝાંઝર ઝગકેરે.  
 નવ પદ્મવ વાગ્યો ધરી, પચરંગી શીર પાદ,  
 કાગ લાગ સાંધી રમે, મદનરાજ મહાભાગ્ય,  
 લહેરી લાગ્યાથી રમેલજના ઓ લાડમાં પ્રિતી ગુલાલ લાલ.  
 છાઇ ગયો, છાઇ ગયો છવાઇ ગયો. શું નટવર.

### રાગ માઠ.

મારી છાંયી કેશર લો, હારે મારી છાંયી કેશર લો; મારી,  
 દુધે ભરી તણાવડી ને, મોતીડે બાંધી પાળ.  
 આશક ધોવે ધોતીયાં, માથુક સુકવે જાલ. મારી.  
 સાંજ પડે દીન આથમે, માલજી લાવે કુલ.  
 કુલ તારાને શું કરે, માંડે જોગન જાય ભરપુર. મારી.



## સરહારખા-ગરબો.

ગાળે ગગન ધરરર ગગન ધરરર જખકે વીજળીઓ ઝરરર.  
 વરસે વરસાદ ઝરમર વરસાદ ઝરમર વિયોગીનાં ચિત્ત-ચરરર.  
 બીની બાળા હાથ ચરરર, સ્વામી સોડે પેસે સરરર-ગાળે.  
 હરીયાળી ભૂમિ બલી, હરીયાળાં વળી વન,  
 હરીયાળું સંજેગમાં.  
 અરે વિરહે ઉઠે અગમરે સજની, મદન પીડા કયાં, કહીયે,  
 બાળા રહીયેરે મનમાં મુઝાધરે સજની-  
 નદાઓ ખરરર નાસતી, સાગર સ્વામી પાસ-  
 મોર મયુંરીને મળે-ચટપટ લાગેરે આંચે સમે ભોગી ભેટવારે.  
 માતાજી મહેર જો કરે, કુમારી કોડે કરગરે, મન્યો મદન મહા વીર,  
 મદન મહાવીર-થઈએ માતાજી અમે થરરર-થઈએ થરરર.  
 અરે ચરરર-ગાળે.

## ત્રિવિક્રમ-ગરબો.

પુનમ ચાંદની ખીલી પુરી અહીરે, શોભે રજની સુંદર શી આજ.  
 હેતે રમીએ સંગાયે સૈયર આપણેરે,  
 સૈયર કંકણો સોનાનાં કરે ધર્યારે, માંહે જડીયાં છે નિલગ મણી નંગ-હેતે.  
 મળીઆં આજે આપણે, પરી શોળ શણગાર.  
 કર કંકણ ચુડી ચમક, ચંદ્ર તેજ એક તાર,  
 હીરા રત્નથી જડીત ઉરહાર છે રે, મોતીગુચ્છ લળકેછે બાબુજી-હેતે.  
 અંબોડા કુલે જડયા, સરસેથે હિંગુજ;  
 કીધા કુમકુમ ચાંદલા, મુકતા માળા ઉર.  
 આરસપારસમણી જડેલો એક છે રે, તેમાં રમતાં રસતાં હૈયે નળુદલવીર. હેતે.  
 પેચો ઝાંઝર પ્રીતથી, જળુજુ કરે જળુકર.

ફરીએ સૈયર ઝુદડી, આ રજની મોળર,  
સખી વેલીએ ઝુલી નિધવિધ બાતનીરે, તેતો આપે છે શી સુંદર  
સુગંધ. હેતે.

કથા શિયળની સાંભળી, પ્રિતમ ઉપર પ્રેમ;  
વધ્યો સખી વિરહી થઇ, મળે ત્વરાથી કેમ.

પુનઃ આંદની ખીલી પુરી અહીરે—

ચુરણવાળાનું ફારસ.

- ૧ 'મહેતો દીલ્લી શેરસે આયા, ઉમદા ઉમદા ચુરન લાયા,  
જસને માલ હમારા ખાયા, વ્હોતો બેહદ લેજત પાયા,
- ૨ ચુરણ વાળો છે હમદોલ, એનો માલ પોલપોલ,  
એનો સાચો નહીં એકે બોલ, એતો જાતે જુડો ડોળ,
- ૧ મેરા ચુરન જે કોઇ ખાવે, વેતો પઢાસા બનજાવે,  
બોળ સો મનકા ઉઠાવે, સારી દુનીયાંકુ ડોલાવે,
- ૨ એનું ચુરન જે જન ખાશે, તેતો ટેંટા જેવો થાશે,  
નહિ ગજાશે કે હલાશે, જલદી જમપુરીમાં જાશે,
- ૧ ગજામે ચુપરે રે ગદમાસ, તેરા નાક લડેગા કાટ,  
ગિનગિન જુતી માડ સાત, આજ આજરે કમળત,
- ૨ ચુપરે ચુપરે કમળત, મુક લાંબી ટુંકી વાત;  
નથી જોયા મરદાંના હાથ, મારી લાત કાદુ ભાત,
- ૧ કાગ દિખજાતા હે હુશીયારી, દેખો બેટાડી શીસીયારી  
બાપ જરકા હે બીખારી, માતો બહીયારી ખીચારી,
- ૨ હજી હજમજી છો કાચા, ૧ સુન બે મેં હું તેરા ચાચ,
- ૨ નીશા બાજમાં ચકચુર, ચલબે ઉલ્લુ દુર દુર.

વિષયા, ચંદ્રહાસ ગાયન ૧૮.

ડરમાં તું દિલસાથ છોકરા, ડરમાં તું દિલસાથ,

તુને કોઈન ગારે લાત, છોકરા, ડરમાં.

તુને સંભાળુ પ્રીતિથી પાળું, ચાલ તુને મારા મહેલ દેખાડું.

ધરેણું વસ્ત્ર સારાં સારાં કાઢું, ચાલતું જે મારા મહેલનાં ચિત્રો,

રમકડાં રડાં ન્યારાં વિચિત્રો, આશ્યો આવ, ખીમાં, ચાલ હું બેળીધું;

મારે કેવાં છે કંકણુ હાથ, જે જે મારે કેવાછે કંકણુ હાથ-છોકરા,

**ચંદ્રહાસ—**

તમે માયાળુ દિલ દયાળું, સૌના કહ્યા વિના હું નહીં આવું,

માત પિતા તમ ભાત કોપાવું, વિષયાળુ એ હું સસ કહાવું;

નાના નહીં હું તો ત્યાં નહીં આવું, મને ના વળગો,

જન્યો તમારે માર શું કામ છે, તમે મુકોને મારો હાથ, છોકરા,

**વિષયા—**

**ચંદ્રહાસ ગાયન ૪૯.**

થયાછોરે પતિ તેજ પ્યારી તનના, ઉર હસી વરી આજે,

છેલ્લ જાળીલા રૂડા રંગીલા રાજપુત પ્રખ્યાત;

જોયા જાગે, અનુરાગે, ચિત્ત લાગે, ક્યમ ત્યાગે,

પ્રભુ તે વખતે મેં તનમન તમને ચરખ્યું થઇ રાજ-થયા.

**ચંદ્રહાસ—**

કૃષ્ણ કૃપાએ તમેજ મળીયાં દિલમાં જે ચિત આહ,

નોતું નક્કી, નોતી વક્કી, નિશા પક્કી વિધિ લખી;

પિયા ઉત્તમ તન જની દની, દેવ સુંદરી પદમણી મળી આજે થયા.

**વિષયા—**

મહેલ જતાં તેદિ તરછોડી, હવે ન મુકું હાથ;

ચાક્ષો આવું મન બાવ્યું, કેમ નાવું, પ્રિય કહાવું.

હવે હાજરછું તનમનધન દેવા, જેમ પ્રેમ છાજે થયા.

**ઉમાદેવડી ગરબો ૮.**

રૂડી રટીઆળી સત (૨) ચાક્ષોને રમવા ચતુરા ચોકમાં,

લાગે રહ્ય રળીઆત (૨) આનંદ લહેકે છે ત્રણ લોકમાં;  
મહાસે મદન જોખન વનમાં,—લાગી તાલાવેલી તનમાં,  
ચોય ચાલો ચોકમાં—૩૫.—

જુએ ચકોરી ગાબરી, ચંદ્ર ઉદયનો ધાટ,  
વીરહે વ્યાકુળ વલ્લભા, વહાલાની જુએ વાટ;  
રતીરસ રમણીઓ યની રંગરાતી,  
નાણુદીના વીર વિના છાતી ભરાતી.  
જેને વીતી જગતમાં તેપર પીડા જાણુ,  
સાકરના શોખીનને લુપ્થાનું નહી ભાન;  
શીદ સતાવોરે સહુણા સુંદર શીદ સતાવોરે,  
ખ્યાલો ધરીને પાસે, વહાલા ટળવળાવેરે.  
લાજન આવેરે ઠગારા, ચંદર લાજ ન આવેરે,  
નારી નિસાસાનો સાગર નાદક ખળખળાવેરે;  
આશા સાગરમાં મુક્યું, શ્યામ સમાગમ નાત,  
પાર પલકમાં પહોંચવા, દીનાનાથ દે દાવ.  
જુએ વહાલાની વાટ, બાળાઓ જેરી ઘરના ગોખમાં,  
આવ્યા પીયુ પ્રભાત, ઝંઝર ઝણુણુ, ઝગકયાં ચોકમાં.—

### વીણાવેલી ગાયન ૩૨.

સુંદર શામળીઆ, નામ જપીશ તીત તાર.	સુંદર.
મનહર નામળીઆ, કાશી કરવત ધાર.	સુંદર.
શામળા શણુગાર હમારા, કાળજી હર્યું કામણુગાર;	
વીનવે કરગરી દીનદાર, દર્શવો દીનદાર તમારા,	
ક્યાં હું કહું દુઃખ માર.	સુંદર.

( ૧૨ )

આસ-પાસ નહી વાસ નીલાળું, અહલ ત્રિભુવન બાસતું કાળું;  
નીરખુ નહી કદિ મુખડુ રસાળુ, જઈ હિમાલય ગાત્ર હું માળું,  
શાક્ષી દેવદયાળું. સુંદર.

### મુખરાજ સોલંકી ભેરવી તાલ ત્રીતાળ.

સનનન સોહે સાવરીયા શામ,  
પ્યારે પ્યારે નયનો પે વારી વારી જાઉં. સનનન.  
એકનો ઝલે પીયા મુખડેપે આંચલ, દુન્ટે દીખાવે ડંગલીયાં રામ;  
તીન્ટે બરે મેરે છતીયાંપે ચુટકી, ક્યા જનદુઝરે ગુજરીયા શામ. સનનન.  
તાકજગાવે મોરાજ્યા લુભાવે, નયનોકી ઝરે પતંગીયા રામ;  
જન્યો હટોજ મોરી બધયાં ન ગરોરો, છોડો હમારી ઝગરીયાં શામ. સનનન.

### અતરા બકાવલી કાલીંગડો તાલ દાદરો.

ન જોલો તારા તારા પો તારાહ એ ન્યારા ન જોલો તારા તારા,  
પો આંખોકા તારા નસીખોકા તારા ખુદાને ઉતારા. ન જોલો.  
અંદર પે દાગ કારા સુરજહે આગસારા અંદર સુરજસે પ્યારા,  
નસીખોકા તારા ખુદાને ઉતારા. નજોલો.  
સાફ કહે ફૂંગીજો પુછેગા દોષ હશ્રકે દીન,  
મજો ગુનહેગાર નહીહજો, એ ગુનેગાર હજો આંખે;  
મજનુકો દેખીજો લજોલાંકી આંખસે,  
વામીકકો દેખીજો ઉજરાકી આંખસે. નજોલો ત : ...

### અતરા બકાવલીનું ગાયન રાગ મલાર.

રાજન્દર રીમ ઝીમ ઝુમ ઝુમ સનનનનન દેવે નાદિર જર.  
સીમ જાનના કદરે દાની-રાજન્દર,  
ઝાંઝી ધુમ ઝાંઝીધુમ સનનનનનનન, હસભરા આના.

જીમેલ મીલાના, સરમમ હરદમ ગાયે બજાવે. દોચન્દઃ  
માપાપા કિડ કિડધા કિડ કિડધા કિડ કિડધા. ચટપટ ગિત્તા,  
કિડ કિડધા મદ્ધયા ચગકત દિસલ દગકત જગ ખીરહમ;  
બડેજગધર-બડે જગધા, રાજન્દર,

### ચતરા બકાવતીનું ગાયન રાગ ભૈરવી.

કોઈ રગડી મરજી કયા જાને, દુનિયાં મતલબ આપના જાને,  
જે જીસપર ગિપતા ખીતીડે વે જાને, યા મૌલા જાને. કોઈ.  
જે મેં જાતું તું કયા જાને ફરમાયા ઇંદર રાજાને નુરીમે નુર,  
સમાજાને આદમકો આદમ પાજાને, જગ રંગમે રંગ મીલા જાને;  
તજ તનસે સંગ છુટા જાને-કોઈ.

### હામાનનું ગાયન રાગ માલકોશ.

કરંમ કર મેરે હાલપર ઐકરીમ, તેરા નામ રહિમાન હૈ ઐર રહીમ,  
તુંહી દોનો આલમકા સુલતાન હે, જહાં મેંનુગાયા તેરીશાંનહે;  
ફના હોને વાલા હૈ સજ કરોગ્યાર, રહે નુર તેરા સદા અશકાર,

### અલ્લાઉદ્દીન.

હમદમ આવોરે, ધાવો મીલકરસજ સાહેલીયાં ( ૨ )  
એ ખવાજ ક્યેસા પુરગમથા, ડરડરજયા મોરા કંપે મન ગમરાવ;  
દોડો દોડો મીલકે સારી, મેરે દીલકી બે કરારી.  
દેખો બાલો ગારી ગારી, સાલીઓ કીધર ગઇ, ઘડગઇ, મરગઇ;  
સવળી કીધર ગઇ, કોઇ હએ કે નહી, કીધર ઉડજ ગઇ.  
સારે ઘરમે અયે નજરમે કોઇ નહીરે. હમદમ.

### અલીબાબા ચાલીસ ચોર રાહ ઇંમેજી.

બહાદુર જંગી સારે નંગી મ્યાન કરો શમ શીર,

( ૧૪ )

જવાન સંગી હયે ઉમંગી રંગી આલમગીર;  
 બાઈ બાલા ખંજર બીછવા ઢાલ કમાનો તીર,  
 માલ ખમ્મના જે વર ગહેના રખના આતૈકીર.  
 સબ બનજારે હમને મારે રાહરવા યે પીર,  
 દેવ બશરકો શેર બબરકો દમમે ડાલે ચીર;  
 પારસ લનડન અરમન જરમન મુલતાનો કશગીર,  
 શીરને હરદમ રસતમસે હમ જંગલ હમે જંગીર.

અતરા બકાવલી રાગ પાલુ.

જળકે કલનદર બનબન શીરકર બન્દર લેકર આને હેએ,  
 તાલી બમ્મના નીશદીન પલધીત બન્દરકો બતવાને હએ;  
 તુને આકર કયું દીખાએ મોહેબંદર વાકે ખેલ,  
 મોલે બાલે મનકો ન બાએ તોરા ખેલ,  
 ઇન્સાનેને કયેસે પાયા હએવાનોકા મેલ તુને.

વાણિયાનુ રમુજ ફારસ.

બુઝો ભાઈ બુઝો આ વાણિયાનુ ફારસ અને મનદ.

હાય હાય આ હું સોળ વરસની સુંદરી અને આ વાણિયો ધરડો ટ-  
 ર્યો મારો તે બાવ કેમ જશેરે બાઆપ આવી, રીતે મારાથી ખમા-  
 યકે, માટે લાવ જોઉં કંઈ ઉપાયતો કરું, હાય હાય આવ્યા આતો  
 આવો આવો કોણુ ? સ્વામી, રાંડ તારા રાખેલાનું વૈદુ કરે છે કે મારું  
 આતો જો મારા રોયાને ઝેરનું પાણી પાઈ દીધું એટલે પછી નીરાંત  
 પછી મારા ચારતી સાથે મોજ કરું આ રાંડ જાણુતી નથી કે વા-  
 ણુયા બાઈના જપાટા કેવા છે રાંડ તારા રાખેલાને ક્યારનોએ મારી  
 નાંખ્યો છે, એ ધરના ખુણામાં પડ્યો, રાંડ છં જોનો ખરી, મારા રો-

યાને ઝેરતું પાણી પાઇ દીધું એટલે પછી પોઆર, મરી જશે, માટે  
 ચાલ હું જરા જમ આવું. આ રાંડ ધારે છે કે, આ રોયો મરી ગયો,  
 પણ જાણતી નથી કે બંદા સૌથી ખંદા છે, હા માટે લાવ જરા મ-  
 રી જવાનો ઢોંગ કરું—આતો માટે દીકરો મરી ગયો, માટે ચાલ  
 હવે મારા રાખેલાને શોધી આવું, હાય ઓ મારી બેટી, તારા રાખેલા  
 ને જરા શોધવાટે મારે બદલે પેલાને મારી નાંખ્યો છે. લાવ એને સુ-  
 વાડું હાય હાય આતો મારો રોયો મરી ગયો, માટે જરા ચાલ એ  
 નું કંઈ ઠેકાણુ કરી આવું, હાશ હવેતો તાઢકવળી, જેથી લાંબી સોડ  
 તાણીને સુનો, મને ધણા દહાડાની દાઝ હતી, મારમાર તારા બાપને  
 માર, મારમાર તારા બાપને માર, હાયહાય હાય પ્રાણુ એતો તારો  
 બાપ,—એતો તારો બાપ હાયહાય આતો મારો ખવાસ એતો તારો  
 બાપ હાયહાય હવે શું થશે રે બાપ હાયહાય હવે શું થશે રે બાપ  
 હવે હાઈ થશે એધણી ધાવણાને માંટી માના જાણારે એએ—ઓ  
 યરે મારા બાપ તમે મારા ઘરમાં જરરી ને ચુરચુ ખાઈ જતાતા દી-  
 કરા. ખરાકે ? ઓયરે મારી મા, તમારા વિના મારી રાતો કેમ જશે  
 રે બાપ હાય હાય હવે શું કરું હવે મારે કોની સાથે જવું તારા  
 બાપની સાથે જ મારી બેટી આતો મારો રોયો મરી ગયો ચાલ એ  
 નું કંઈ ઠેકાણુ કરી આવું, પછી શેઠાણીને શોખ કરવો હશેને તો  
 ધણાએ સુંદર શોખીતો છે હાયહાય હવે શું કરું ઉભી રહે ઉભી રહે  
 તારી માની રાંડ માઈ મારે તાઈ નાક કાપી લેવું છે હાય હાય હું  
 બુલી રાંડ તારે હુંએ બુલ્યો—ઘેવટે કળ્યાની સલાહ અને એક સંપ.

ફારસ નંબર બીજો N. 2.

રમુજ સાથે ગમત અને હાસ્યરસનો મંડાર—સાંભળવા લાયક.



( ૧૬ )

૧ ઇંગ્રેજી—મહમ ( લેડી ) નું ગાયન.

ખીયાના વાજીન સાથે લેડીનું ઇંગ્રેજી ગાયન મધુર અવાજ સાથેનું.

લાવણી, તાલ દાદરો.

માઢની અસલ ગત લાવણીની નરધાંના તાલ તથા વાજી સાથેનું.

મુ'ખમ્મ નાટક ક'પનીનું ગાયન.

હીંદુસ્તાની રાહમાં ધાજુન સરસ—તાલ ચુર અંગે,  
પલટાથી વાજી નરધાં સાથેનું સાંભળવા લાયક.

અતરા જકાવલી—બરવો તાલ ત્રીતાલ.

અએસે ધોકાદેને વાલે મેને લાખો દેખે ભાલે—અએસે.  
અએસે ચાલાકીસે આને વાલે, એ બાકી દીખવાને વાલે,  
ચાલોસે કુસલાને વાલે, જલોમે કલજાને વાલે—ધોકા,  
અએસે અપનેજકો જહેવાનેકો, પહેચાનેતુ પહેચાનેતુ.  
મરે જીપે ખીતીહએ વોહ, કયાજાને તુ કયાજાને તુ.  
છોડો છોડો અએસી બાતે, કરતી હએતું કએસી બાતે  
સમજા અએસી તએસી બાતે, જએસી તું હએ વએસી બાતે. ધોકા  
અએસે રાજજીકી આબાદીકો, ગએરત નગરી પહેચાને થા,  
અએસે ઉસ્મે જએહર નીકલે, કયા જાનેથા કયાજાનેથા,  
તઓબા તઓબા બારી તોબા, કએસી હએ અહેખવારી તઓબા,  
કએસી અરે ખીમારી તઓબા, કરતા હુસઓબારી તઓબા,  
દેને અએસે હમ તેરે દાઓ સમજે હમ મુઝેહ દેસકે નગમ,  
તુજેહ જાનતા હુકમ, અજી જાઓ જાઓ દેખો ભાલો,  
મુહમે ખાતી બરને વાલે ધોકા.

સ્વદેશ પ્રેમી આર્ય મહાશયો ?

જરૂર વાંચો ?

જો તમારે મેજીક ( જાદુ ) ના ખેલો કરતાં શીખવું હોયતો, ખીજા અન્ય ક્ષેત્રે રખડી પૈસા અને વખતની ખુશ્કારી નહીં કરતાં થોડો સમય, ઓછું ખર્ચ, ખસ પ્રયોગ અને સીદ્ધ હુન્નર તથા અન્નયેષ ચમત્કારોનું ખરીજ રીતે અવલોકન કરવાનો શોખ હોયતો પ્રથમ અમારીજ મુલાકાત લેવાને ચુકતા નહી. જેથી તમને ઘણો લાભ થશે, મને ઘણાં વરસથી દેશી તેમજ યુરોપીયન વીગેરે પ્રોફેસરો જાદુગરોના ખેલો જોવાનો તથા જાતે અનુભવવાનો તેમજ અનેક જાતના હુન્નરો, ઔષધી ક્રીયાનો વીગેરેની માહિતી મેળવવાનો શોખ જયપણથી અતીશય હતો, જેથી મારા પિતાશ્રીના હયાતીના વખતમાં તેમજ આઠ દસ વરસથી મેં પોતાની જાતે ધણીએક જાદુગરો પ્રોફેસરો તમાસગીરો તાંત્રીક શીલમુદ્રો, ખેલાડીઓ, અને ખીજા ધણીએક હુન્નરોના કિસ્તાદો પાસેથી ધણીક જાતના હુન્નરો, પ્રયોગો રમવાના પાનાના ખેલો રૂમાલ, પેટી, કરંડીયા વીગેરે સામાનથી થતા જાદુઈ ખેલો, વીજળી રસાયણ આકર્ષણ, મેસમેરીજમ, હાથ ચાલાકીથી થતા અન્નયેષ હેરતબરેલા અખરાઓ વીગેરેની ધણીએક માહિતી મારી આજ લગીની ધણીએક પેદાસનો પૈસો તથા અમુક વખત અને મહેનત કામે લગાડી મેળવી છે, અને તેને સંપૂર્ણ રીતે આર્ય બધુઓમાં પ્રસિદ્ધ કરવાના ખાસ હેતુથી રાજ્ય રજવાડા અને ગુજરાત તેમજ હિંદુસ્તાનના પ્રખ્યાત શહેરોમાં પણ અનુકૂળતાના સમયે જહાર નીકળવાનો પ્રયાસ પણ ચાલુ કીધેલો છે, વળી કેટલાક ખેલો અને હુન્નરોનો લાભ દેશી બધુઓને આપવાના હેતુથી કેટલાંક વરસથી મેં ધી ઇન્ડીયન જાદુગર ભાગ-૧-૨-૩ એમ

અનુક્રમે ત્રણ ભાગ બહાર પાડ્યા છે તેમ હવે પછી જાદુગરનો ચોથો ભાગ પણ છપાવી પ્રસીદ્ધિમાં લાવવા, મારી યોજના છે.

આ પ્રમાણે જાદુગર ભાગ ૧ લો કીમત રૂ ૧૫૫ તેમાં રસાયણ ક્રીયા આપધી ક્રીયાના અભ્યેષ પ્રયોગો તથા જુદા જુદા એક હજાર ઉપરાંત ઉપયોગી હુન્નરોનો સંગ્રહ તથા ગણિત વિદ્યાના સેંકડો અખતરા અને સાધારણ ગંજીફાના થતા ખેલોનો સમાવેશ કીધેલો છે ભાગ ૨ જે કીમત રૂ ૧૫૫ ઈંદ્રજાળ-મંત્ર-તંત્ર-જંત્ર. કિડીસ-ડામર, દત્તાત્રેય આદીક પ્રખ્યાત ગ્રંથોના પ્રયોગો મંત્ર વિધી સાથે બતાવેલા છે તથા ભાગ ૩ જે કીમત રૂ ૨૨૦) જે એમાં મારણ મોહન ઉચાટન વશીકરણ આદી પ્રયોગો બગલા મુખી છાયાચુરણ આદિકનું સાધન વિધી સાથે માહેશ્વરી તંત્ર, પક્ષી, શબ્દજ્ઞાન, ગારડી જુવા મદારી વીગેરે ના ૪૦ ખેલો ક્રીયા સાથે, ફોમોપથી, રંગથી રોગ મટાડવાની વિદ્યા, આપધી પ્રયોગો, અભ્યેષ અખતરાઓ અને છેવટે કળિયુગના ચાર અને તાંત્રીક રહસ્ય વીગેરેના વિષયોથી આ ગ્રંથ નવ પ્રકરણમાં પુરો કીધેલો ત્રણે ભાગ મંગાથે મંગાવનારને રૂ ૩૦ ત્રણથી મળશે એ રીતે ત્રણે ભાગમાં ઘણીક જાતના હુન્નરો, અભ્યેષ પ્રયોગો અને મંત્રતંત્ર વિદ્યાના પુષ્કળ પ્રયોગો આવી ગયા છે તો પણ એ ત્રણે ભાગમાં મુદત આવેલા નથી તેમ અવગાનના પણ નથીજ એવા કોઈ પણ સાદા ગંજીફાથી થતા તેમ જુદા જુદા સામાનથી થનારા અદ્ભુત અને ચમત્કારીક ખેલો અને પ્રયોગો મારી પાસે ઘણાએક ખાસ તૈયાર કીધેલા છે, જેને પ્રસીદ્ધિમાં મુકવા માટેની મારા ઉસ્તાદ તરફથી સખ્ત મનાઇ અને પ્રતીજ્ઞા લેવામાં આવી છે કારણ આમ કીધાથી તેમજ બહાર પાડવાથી તે ખેલોનું પ્રાચલ્ય કમતી થઇજાય તેમ મેજીક જાદુના ખેલોનો ધંધો કરનારાઓને તેથી ઘણુંજ તુંકજ્ઞાન થાય એવા કારણથી માત્ર જે કોઈ શોખીન અને કદરદાન માણસો

આનગી શોખની ખાતર અથવા જનદુહ ખેલોને ધંધો કરવા માટે શીખવા યા સામાન લેવા માટે તો તેમની પાસેથી અમારી ખરી મહેનતનો વ્યાજખી ગદ્દો લઈ તેમને માત્ર તે ખેલો શીખવવામાં તથા આપવામાં આવશે અમારા માનવંતા સ્વદેશ પ્રેમી આર્થ જન-ધુઓ આવા કીમતી હુન્નરનો અમુક્ય લાભ મેળવવાને ખાસ પોતાનું ધ્યાન જરૂર અપો, વધારે ખુલાસો મેળવવા માટે ૩૫૩ મળી અથવા મળી પત્ર લખી ગદ્યોચ્ચ કરવો.

મેજક પ્રોફેસર એચ. બી. શર્મા.

મીસ, સોફીનો હવામાં તરતો દેખાવ યાને અધર પરી.

### AERIAL SUSPENSION વાતાવલન.

અમલકારી અદ્રશ્યસ્ત્રી કીમત ૩૫૫૫ ૫૦) પચાસ.

આ ખેલ આપણે ઘણી વખત ઇંગ્લેન્ડ ખેલાડીઓના દાયે થતો જોઈએ છીએ, અસહન વખતમાં આપણા દેશના ખેલાડીઓ આ ખેલ કરતા હતા પરંતુ તેનો સવજો ભેદ ગુમ રાખતા. આ ખેલ પ્રખ્યાત ખેલાડી મી. રોગર્ટ હાડીએ તેના સવજો ભેદ મેળવીને મગ્વીસન ૧૮૪૯ માં પ્રથમ નવાઈ જેવી રીતથી જાહેરમાં મુક્યો હતો, તે વખતે ઇથર નામની દવાની શોધ નવીજ થયેલી હતી અને તેનામાં ખેડોશ કરવાનો ગુણ લોકોને ઘણી અન્યખીમાં નાંખતો હતો જેથી ઉપરના ખેલાડીઓને તે વાતનો લાભ લઈને એવું જાહેર કીધું કે :

તેણે અદરહુ દવામાં ગીજે નવાઈ જેવા ગુણ શોધી કાઢ્યો છે અને તે એ છે કે તે દવા અમુક સ્થિતિમાં સુંવાડવાથી સુંઘનાર માણસ ઉપર ગુરુવાકર્ષણની શક્તિ આવતી નથી અને તેથી તે માણસ નેટલા વખતને માટે વાયુની માફક હલકો થઈ જાય છે આવાત સાગીત કરવા માટે તે પોતાના હસનરસની વચના છોકરોને લાવી એક ઇથર બરેલી

શીશી પરંતુ તે ખરેખરી ખાલીજ હતી તે સુંઘાડતો જેથી બહારના દેખાવમાં ફક્ત એક લાકડી તેની બગલમાં ઉભી રાખી તે ઉપર છોકરાને લાકડીને કાટખુણે આડો સુવારતો, છોકરાને ઇથર સુંઘાડ્યોછે એમ બતાવવા માટે પડદાની પાછળ ખીજા માણસ પાસે એક ગરમ વાસણમાં ઇથર રેડાવતો જેથી તેની વાસ જોનારા માણસોમાં ફેલાઈને તેમને ભુલ ખવરાવતી, આ ખેલાડીએ જાહેર ખેલ કરવો મુકી દીધા પછી ઘણા દીવસ સુધી તે બંધ પડ્યો, અને ત્યાર બાદ વિલાયતમાં પ્રેફેસર સીલવેસ્ટર જે ઉલુના ફકીર નામથી ઓળખાય છે અને યુરોપમાં દી. વીસરી-તેજ ખેલ નવા રૂપમાં કરવા લાગ્યા. એક સારા બાંધાની જુવાન છોકરીને અધર ટાંગતા અને તેવી સ્થિતિમાં તેનો પોશાક બદલતા, આ ખેલ લોકોને એટલો પ્રિય થઈ પડ્યો કે ઉપરના ખે ખેલાડીઓના ખેલ વખતે તેઓ જ્યાં જ્યાં જતા ત્યાં ત્યાં નાટક શાળાઓ ચીકાર ભરાઈ જતી પાછળના વરસોમાં કેટલોક તેમાં યાંત્રિક સુધારો કર્યો જેથી તે સ્ત્રી પોતાની મેળે ઉભી સ્થિતિમાંથી આડી સુધી રહે છે. હાલમાં પણ આ ખેલ મેસમેરીઝમના પ્રયોગથી કરીબતાવવામાં આવેછે આ ખેલની કીમત જે પચાસ રૂપિયા રાખી છે તે તેની, બનાવટ, શોધ અને મહેનતના પ્રમાણમાં કંઈજ નથી એમ નજરે જોવાથી ખાત્રી થશે.

જાદુખ પંખો ( મેજીકફેન ) કીમત ૧૦) દસ રૂપિયા.

આ એક અજાણેજ દેશી કારીગીરીથી બનાવેલો દીલને ખુશ કરનાર મનરંજન પંખો છે, દીવાનખાનામાં, ઓશીસમાં પોતાની બેઠક બે જગ્યામાં અને દુકાનમાં રાખવા લાયક એક અપુર્વ અદ્ભુત શોભાવમાન ચીજ છે, ખે ઘડી જીવને આનંદ આપનાર એક ગમત સાથે તખીયતને બહેલાવનાર રાજગહારાજ અમીર ઉમરાવ તથા ગૃહસ્થ વર્ગના લોકોને વાપરવા માટે હમોએ ખાસ નવીજ રીતેથી

તૈયાર કીધેલો છે. આ પંખાને એક જગ્યાએ રાખવાથી તે પોતાની મેજે ચાલ્યા કરેછે, વળી તેની ચાર પાંખડીપર રંગબેરંગી કુલ્લ જોડા તથા બરતકામ કરેલું છે તે સાથે તેના થડમાં વિચીત્ર કુલ્લઝાડ વેલ ખુટા સાથે તથા પાંખડી પાનડાળી વીગરે બનાવી શુશોભીત કરેલ હોવાથી ખુબ આનંદ અને મનહ આપેછે. દરેક જતા આવતા જોનારનું ખાસ ધ્યાન તે પોતા તરફ ખેંચે છે, અને તેને પોતાની મેજે ચાલતો હોવાની ખુબીને લીધે બારે અન્નયથી અને વિચારમાં પડે છે. પંખાનું વજન તથા કદ વધુ હોવાથી, અગાઉથી પૈસા મોકલી આપનારને રેલવે પારસલથી મોકલવામાં આવશે શાખીન મહાશયેને આ એક વાપરવા લાયક ઉમદા ચીજછે.

ત્રણેસમાતિક હેડ ( કેદ ) કરવાનું પાટીયું કીંગત રૂપીયા ૧૫) પંદર.

આ ખેલ પણ અધર પરીની માફકજ તાણુથી અને નવાઇ બરેલો છે. જે જોનારાઓને અતીશય વિચારમાં તેમજ અનેક જાતની વિચિત્ર શંકાઓમાં ભુલાવે ખવાડયા સિવાય રહેતો નથી. એક લાંબ ચોરસ ત્રણ આંગળ જડુ પાટીયું જે હાથ લાંબુ અને દોઢ હાથ પહોળુ હોયછે તેને ત્રણ બાકાં એક ગરદન અને બેહાથ માટે પાડેલાં હોયછે તથા એક લાંબો કાપ ( ચીરો ) હોયછે તેને એક છેડે મધ્યમાં ઉઘાડવાસ થવા માટે મજબુત મજગર તથા ખીજે છેડે નકુચો સાંકળ તાળા સાથે હોયછે, આ પાટીયામાં માણસને ગરદન તથા બેહાથ ધક્કાવી તેને વાસી બંધ કરી તાણુ મારી ખાત્રી માટે સીલપણુ કરાવવું. આમાં કેદ થયેલ માણસ કોઇ પ્રકારે નીકળી શકે તેમ છેજ નહી, એવી રીતે મજબુત બંધ કરવામાં આવ્યો છે, આવી રીતની તમામ માણસોને ખાત્રી થઇ ચુકી છે, છતાં આવી સખ્ત હેડમાંથી ખીન ધાસ્તીથી તે માણસ છુટી જાય છે, એવી તેમાં અન્યેય કરામત અને ખુબી છે.

**ખેડેલગ કાઈસ ઓફ મેચકટીકસ-ગંજીકાના જાદુખ ખેલો  
માત્ર દસ રૂપીયા મોકલવાથીજ શીખવવામાં આવશે.**

ગંજીકાના ખેલો અને તેની સાધારણ રમતો દુનીયાના નાના મોટા સઘળા દેશોમાં સરી રોતે જાણીતી છે, અને તેની ધણીએક જાતની મનરંજન ખુશીઓ માણસોએ પોતાની તર્કશક્તિ અને મગજની ખુદી પ્રમાણે અનેક તરેહની જેસારેલી પણ છે, તોપણ એટલુંતો ખરજકે ? મેચક ( જાદુખ કૃતી સર્વેથી જુદીજ અને નીરાળી છે, સેંકડો ચાલાક અને ખુદીવાન મનુષ્યો પણ ખરો કિસ્તાદ ( ગુર ) કીધા વગર તેની ખરી ખુશી અને છુપા ભેદો કદીપણ તે જાણી શકતોજ નથી. એવું મારા જાતી અનુભવ અને લાંબા વખતના ખરા પ્રયાસથી સીદ્ધ થયુંછે, આવી ગંજીકાની રમતો અને અજાણેય જરેલી ચમત્કારીક ખુશીઓ દરેક મનુષ્યે આવશ્ય જાણવી જરૂરની છે. અમીર અને ગૃહસ્થ લોકોને પોતાના મિત્રમંડળ અને સ્નેહી વર્ગમાં એ ધડી ગમતની ખાતર નીરઘોગીને વગર પૈસે ઉઘોગ કરી પૈસો મેળવવા તેમજ પોતાના કિપરી, રાજ, મદારાજ, અમીર કિમરાવ, શેઠ શાહુકારોને એક ચમત્કારીક કૃતીમ મંત્રબળથી મનરંજન અને આશ્ચર્યમાં ગીરફતાર કરવા એક સુગમ રસ્તો છે, આ ખેલો સાધારણ સમજતા નહીં પરંતુ હજારો મનુષ્યો આવી મેચકની ખુશી આગળ તદન અજ્ઞાન અને ખાવરા જતી જઈ ધણીક જાતની ભ્રમભળમાં પડી વિચાર વમળમાં ગોથાં ખાયા કરેછે. તેની ખરી સાખીતી જ્યારે આપ સંપૂર્ણ રીતે જાણશે ત્યારેજ ખાતરી થશે આવા ખેલો શીખવાથી મગજની વિચારશક્તિ, દ્રષ્ટીનું ચક્રોરપાતું અને હાથની કસરતની સફાઈ એવીતો દ્રષ્ટીગોચર થાય છે કે જોનારાઓને તદન મંત્રબળ અને દેવતાઈ સીદ્ધી ખરંજ માનવી પડેછે સાહેબો ? આપ એમ નહી

ધારતા કે આ કામ ફેટલી મુસીખને અને ફેટલે વખતે આવડશે પણ ના, ના, તેનીતો માત્ર ઉસ્તાદીનો શી મોકલી ઉસ્તાદની કુચી (ચાવી) મેળવવાનીજ વાર છે, જેમ ચાલુ ધડીઆળને માત્ર કુચી આપવાથીજ તુરત ચાલતું થાય છે, તેમ તમને પણ તેટલીજ વાર લાભવાની સેકડો રૂપીઆ ખરચ થતાં પણ નહીં મળી શકે તેવો કીમતી લાભ માત્ર દસ રૂપીયાની નજીવી કીમતમાં આર્યજીધુઓને ખસ દીસથીજ આપવાને પ્રતીક્ષામાં મુક્યો છે.

### ગ્લાસ કાપવાનો અજબેબ પ્રયોગ.

માત્ર પાંચ રૂપીઆ મોકલી આપ્યાથી સીખવવામાં આવશે, ગ્લાસ (કાચ) કાપવાને હીરાકણા તેમજ ખીજી પણ ઘણીક રીતો છે. પરંતુ માત્ર તે સ્ટ્રેટ લાઇન (સીધીલીટીમાં) કાપી શકાય છે, પણ આ એક નવીન પ્રકારની કરામત માલુમ પડી છે. જે દરેક જોનારને નવાઇ અને હેરાત પમાડે છે પાણી પીવાના સાદા કાચના ગ્લાસને એવી રીતથી કાપવામાં આવે છે કે દરેક જોનારને અજબથી લાગ્યા વગર રહેજ નહીં વળી તે એટલા બધો કાપેલો હોવા છતાં તેમાં પાણી ભરવાથી તે જહાર નીકળતું નથી. આ ગ્લાસપર આંગળા બાત, વેલ બાત, લહેરીયા બાત વીગેરે ઘણી જનતની કાંગરીથી પાંચ સાત લાઇન ગોળાકાર ફરતી કાપી કઢાય છે, જે ખુખીદાર હોવાથી સજ્જ મહારાજ તથા ગૃહસ્થ વર્ગને દીવાન ખાનામાં તેમજ દુકાનમાં રાખવાને એક શોભા રૂપ પોતાની હસ્તકીયાની બનાવટની જોવાલાયક કારીગીરી છે, ગરીબોને તેથી પૈસા મેળવવાને તે એક ધંધારૂપ સાધન છે, કારણ આવા ગ્લાસો અમીર, ગૃહસ્થોને ઇનાયત કરવાથી તેની કદર પ્રમાણે સારી કીમત મેળવો શકે છે, આવો ઉપયોગી દેશી કારીગીરીનો પ્રયોગ શીખવાને અમારા આર્ય જીધુઓ તેપર પોતાનું ધ્યાન આપશે.



**મેજીક લેંટર્ન**—કીમત નંબર ૧ ૩ ૧૦) નં. ૨ ૩ ૫) પાંચ આ એક અજાયબ જાદુઈ જ્ઞાનસં છે. જેના વડે હાલમાં પણ ઇંગ્લેન્ડ લોકો અહીંથી સેંકડો રૂપિયા પેંદા કરીને લઈ જાય છે, તેમાં એક બત્તી તથા ત્રણ સુક્ષ્મ દર્શક કાચ રાખવામાં આવે છે, તેને સળગાવી જ્ઞાનસને અંધારામાં રાખો તથા સામે એક વાદળીયા અગર કાળા રંગનું કપડું લટકાવો, બાદ જ્ઞાનસમાં તસ્વીરો મુકતા જાઓ. પછી તેની મજબૂત જુઓ ? કેવાં અનેક પ્રકારનાં પશુ. પક્ષી, જંગલ મકાન બગીચા અને ફરતા મનુષ્યોની હાલ ચાલ દેખાય છે તમાસાનો તમાસો અને રૂપિયા કમાવાનો સીદ્ધો રસ્તો છે, જ્ઞાનસ સાથેના સઘળો સામાન તથા એક ડઝન પીકચરો સાથે કીમત અગાઉથી ઉપર પ્રમાણે મોકલવાથી રેલવે પારસલથી મોકલી શકાશે—ટપાલ રેલવે ખર્ચ વધુ છુટક વધુ તસ્વીરો મંગાવવી હશેતો ડઝનના ૩ ૨) જેથી મળશે.

**જાદુઈ ડબ્બી**—કીમત રૂપિયા ૨) જે.

કેવી મજબૂત અને ખુબસુરત ચીજ વીલાયત વાળાઓએ બનાવી છે જેની તારીફ કરવી વૃથા છે, કોઈ ચીજ આ ડબ્બીમાં નાંખો પછી તેને. ૧-૨-૩ બોલી ઉઘાડશો તો, તેમાં નાંખેલી ચીજ અકસ્માત ગુમ થશે. બાદ સર્વેને દેખાડો કે આમાં તે ચીજ મુદ્દલ નથી, પછી બંધ કરી ૧-૨-૩ બોલી ચલ આવ એમ કહી તેને ઉઘાડવાનો ઝટકો મારતાની સાથેજ તે ચીજ આવી હાજર થશે.

**જાદુઈ ચપ્પુ (છરી)** કીમત રૂપિયા ૨) જે.

આ પણ એક શોભાયમાન ઉપયોગી ચીજ અજાયબ કારીગીરીથી જર્મન લોકો બનાવી છે, ચપ્પુમાં એવી કળ લગાડેલી છે જેથી તેને પેટમાં ચા હાથમાં દળાવતાં તે હાથાની અંદર ઘુસી જાય છે. પછી પાછું ધીમેથી છોડી દેવાથી બહાર નીકળે છે. આ ચ-

( ૨૫ )

ખુ એવી રીતે બનાવેલો છે, જે અસલ અખુમાં કંઈજ ફેર નથી એવી રીતે સૌના જોવામાં આવે છે. વળી તે એક પંથ દો કાજ એ કહેલત પ્રમાણે તે તમાસાના કામમાં તથા વાઢવા કાપવાના ઉપ-યોગમાં પણ તે વાપરી શકાય છે.

**વિશ્વકર્મા કલમદાન કીમત રૂપીયા ૨) બે.**

એક ઉપયોગી ચીજ મંગાવો ? દેશીકારીગીરીનો અદ્ભુત ન-મુનો મંગાવો ? દેશીકારીગરો શું નથી બનાવતા ? કદિ જે તેમને સહાયતા આપી ઉત્સાહ વધારવામાં આવે તો ઘણાં સરસ યંત્રો પણ બનાવી શકે છે, આ કલમદાનમાં કારીગીરીની એવી વિચિત્રતા બનાવી દેખાડી આપી છે કે તેને જોતાં અચંપીત થવું પડે છે, કદા-પિ જે આ કલમદાન અમેરિકન ડોઇ કારોગરે બનાવી મોકલી હો-ત તો વિદેશી હોવાથી રૂ. ૫) પાંચથી પણ અધિકતાથી વેચાત પરંતુ તે દેશી હોવાથી માત્ર બેરૂપીયાથી મળી શકે છે, તેમાં ત્રણ અક્ષરો મુકવામાં આવ્યા છે તેને અમુક જગ્યાએ ખસેડવાથી વિચિ-ત્ર દેખાવ સાથે બીજી રૂપ પકડે છે. ચાકુ. દવાત-પેનસીલ-કલમ કાગળ વીગેરે ચીજો તેમાં રાખી શકાય છે.

**વાસુદેવ ખ્યાલો કીમત રૂપીઆ ૨) બે.**

વૈષ્ણવધર્માબીલાષી બંધુઓને ઘણોજ ઉપયોગી અને કીમતી, આ એક સુંદર નીકલના ખ્યાલાની અંદર વાસુદેવે તેડેલા કૃષ્ણની સાથેની મુરતી બેસાડેલી છે. આમાં એક અજાણેજ કરામત દેશી કારીગીરીથી બનાવેલી છે, આ ખ્યાલામાં તમે પાણી ગમે તેટલું રેંડશો તોપણ છુંદ માત્ર પાણી તેમાંથી નીકળવા પામશો નહી પણ જ્યારે તે પાણી વાસુદેવે તેડેલા કૃષ્ણના પગે સ્પર્શ કરસે કે તુરતજ તે સઘળું પાણી એકદમ ખ્યાલામાંથી નીકળી જઈ ખાલી

થશે, આ ખાસો મંગાવવાથી શ્રીકૃષ્ણની પાવત્ર સેવા સાથે એક રમુજી ખેત્રનો ખેત્ર પણ જોવાય છે—આ ખાસો ખરેખર જોવાલાયક છે.

**લેઠ બરેલી હવાઇ ચકલી કીંમત માત્ર એક રૂપીઓ.**

આ એક સાદાપણ માણસોની અકલને લુહાવો ખવાડનારી લાકડાની ચકલી અદ્ભુત ખુશીવાળી બનાવેલી છે, જોવા જતાં તેનો તમાસો અનન્ય પગાડે તેવો છે, કારણ આ ચકલીના માથા તરફના ભાગ પર એક ચપટી લાંબી પટ્ટી લોખંડ યા ખાપોટની મુકી તેના બંને છેડે દસગેર અધમણ વજનના પથર યા લાકડાના ટુકડા અથવા પાણી બરેલા બે ઘડા અગર કેળામાં અથવા આરીયા (ચી-બડા) માં સામસામી બે છરીઓ ધાલી તેને પથર ટંગાવેલો વિગેરે મનપસંદ લાગે ખાંતી તેની નીચેને પુછડી વાળો છેડો કાઢી પણ ઉઘાણુની સપાટ જગ્યામાં મુકવા છતાં તે નીચે પડવાને બદલે, ઉંચી થતી જાય છે, તથા તે ઝોલા ખાયા કરે છે, લોકો જાણે છે કે આટલું બધું વજન છે તેથી હવડાં પડશે હવડાં પડશે એમ ધારે છે પણ બધાઓનું સગજવું લુહા બરેલું થાય છે અને આ હવાઇ ચકલી આટલું બધું ભારે વજન ઉપાડી છેડેથી ઉંચી થતી ઝોલાં ખાયા કરે છે, વળી તે દરેક જગ્યાએ છુટી હોવાથી મુકીને બતાવી પણ શકાય છે, આ ખેત્ર મીઠાસ-મેળાવડા જલસા તેમજ મહોરમ વીગેરેના તહેવારોમાં કરવાથી ખુબ ગમત અને મજાદ આપે છે વળી તે સાથે તેને જાણવાની શી પણ માત્ર એકજ રૂપીઓ રાખેલી છે.

**હળમત બનાવવાની કળ (ચંત્ર) કીમત રૂ ૩) ત્રણ.**

કૌણી વખત હળમતે ખોળવામાં તથા તેને ખોલાવવામાં ઘણીજ મુશીબત અને પીડા ભોગવવી પડે છે, તેમ ઘરોઢર ખોળવાને ફાંફાં મારવાં પડે છે. પરંતુ આ કળ મંગાવવાથી સધળી પીડા દૂર

થાય છે આ કળને આસ્તે આસ્તે ફેરવવાથી હજમત એટલી જલદી અને સાફ થાય છે કે તેટલી વારમાં નામ વાળપણ પલાડી શકતો નથી આ ઉપયોગી ચીજ દરેક જણને મંગાવવા તથા વાપરવા લાયકની એક વીલાયતી કળ છે.

( મેજિક્સ્ટીક (જેબીછડી) કીમત રૂ ૫ ) પાંચ.

દેશી કારીગીરીનો અદ્ભુત નમુનો આ જેબી છડી એક હો-દુસ્તાનના પ્રસીદ્ધ કારીગરે તૈયાર કરી છે રાજા મહારાજા અને અમીર. ગૃહસ્થોને ખાસ વાપરવા લાયકની એક ખુબ સુરત ઉમદા ચીજ છે, આ છડી ત્રણ ચાર ફુટ લાંબી થાય છે તથા તેની એક સ્પ્રીંગ દાખવાથી ડબીના આકારમાં બની જાય છે જેથી તે ખીસામાં પણ રાખી શકાય છે એ રીતે સોડીની સોડી અને ડબીની ડબી બનવા સાથે વાપરવા લાયકની શોભાયમાન ચીજ છે જેની ખુબી મંગાવી જોવાથીજ ખાત્રી થશે.

ભુતનો ભરમ યાને સિદ્ધ વૈતાળ કીમત રૂ. ૫) પાંચ.

ભુતનો ગોફા—આપણા બંને હાથ પાછળથી બંધાવી તે ઉપર ખાત્રી માટે સીલ પણ કરાવવું. તથા આપણી જોડે એક માણસને આંખે પાટો તથા હાથ બાંધી બેસાડવો, આટલું સખત કામ કરવા છતાં પણ ભુતની સદાયથી. ટોપી પહેરેલો કોટ કાડવો, ચીરક (ખીડી) સળગાવીને પીની પાણી ભરેલો ગ્લાસ નીચે હોવા છતાં માથા ઉપર લેવો વીગેરે આ બધું કામ હાથ બાંધેલા કાયમ હોવા છતાં કરી શકાય છે.

શીકારીની જાળમાંથી છટકી જવું—એક લાંબી દોરીના બે છેડા સામા માણસના હાથમાં આપવા અને તેની આંટી આપણા એક હાથમાં નંખાવી બે હાથ બેગા કરી તેને સારી પેઠે બંધાવવા બંને તો ખાત્રી માટે સીલ પણ કરાવવું. આ બંને હાથ ભે-

ડયા વગર હાથમાં નંખાવેલ આંટી કદી પણ નીકળનાર નથી કારણ દોરીના બંને છેડા સામા માણસના હાથમાં છે આવી દરેકને ખાત્રી થયા પછી આપણે ૧-૨-૩ ખોલી એકદમ ખીન હરકતે અકસ્માત તેમાંથી છુટા થઇએ છીએ આ બંને ખેલના માત્ર ૩૫) પાંચ લઘુ શીખવવામાં આવશે. ખાસ ફંડના મેમ્બરો પાસેથી રૂપીઓ સવા લેવામાં આવશે.

નીચેના પ્રખ્યાત અને જાણીતા થયેલા અદ્ભુત ખેલો. બ્યાનખી ક્રીમતથી બનાવી આપવામાં તથા વેચવામાં અને શીખવવામાં આવશે.

ખાસ—ફંડના મેમ્બરોને ખોણી ક્રીમતથી શીખવવામાં તથા વેચાથી આપવામાં આવશે શોખીન અને ખંતીલા આર્યબંધુઓ આવો ક્રીમતી લાભ મેલવવા અવશ્ય યત્ન કરશેજ.

૧ ધી ઇન ઓગ્ગોસ્ટીવ પ્લેટ ઓફ ફક્સાવર્સ—ખાલી કીધેલ રકાખી પાછી કુલોથી ભરવી.

૨ ટ્રીક્સવીથ હેન્ડ કરચીફ—રમાલને હવામાં ગુમ કરી મંડળી અગર ખાલી શીશામાં કાઢવો.

૩ કયુરીઅસ કૅનોપી—અન્યથા છત્રી ભડીમાં નાંખેલા રમાલો છત્રીપર આવી જવા.

૪ રાઇઝીંગ કાર્ડ્સ—હુકમ પ્રમાણે કાર્ડના પાનાઓનું ઉપર આવવું.

૫ ધી ટાર્ન કાર્ડ રીપ્રોડ્યુસ્ડ—દ્રાડી નાંખેલા કાર્ડના હુક-ડાનુ પાછુ આખુ પાનુ કરવું.

૬ મેજીક સ્કલ—ભવિષ્ય જાણનારી જાદુઇ ખોપરી.

૭ ઓબીડીયન્ટ બૉલ—મેસમેરીજમ ગોળો હુકમ પ્રમાણે ચડવું ઉતરવું.

૮ ધી બ્રાકન પ્લેટ—રકાખી ભાગી બંદુકના અવાજથી આખી કરવી.

૯ ધી બર્ન્ટ પેપર રીપ્રોડ્યુસ્ડ—સહીઓ વાળી ચીઠી બા-ળી નંખાવી આખી કરવી.

૧૦ ક્રાઇન્સ ફ્રેમ એહેટ—રોખડ હાઉસ ટોપી સીફા ફળ  
ફલ મેવો મીઠાઇ કાઢવી.

૧૧ ક્યુરીઅસ ફ્રેલાવર્સ—તલેસમાતીક ફુલો ભુસાનાં ફુલો કરવાં.

૧૨ ધી મેજીક બ્રાટલ એન્ડ કપ—હુકમી ગ્લાસ બાટલી.

૧૩ કલર ટ્રીક્સ—એ જાતના રંગ મિશ્ર કરી પાછ તેઓને  
જુદા કરવા,

૧૪ એબીસ્કીટ ફ્રેમ ફ્રેલાવર્સ—લોટ ભરેલી રકાળીની  
રોટલી પુરી બનાવવી.

૧૫ ધી વોટર એન્ડ ટીટ્રીક—ભુસો ભરેલા ગ્લાસમાં ચહા  
અને પાણીનું થવું.

૧૬ ધી ફ્રેલાઇંગ ગ્લાસ—ગ્લાસને ગુમ કરી ડાઘ પણ જ-  
ગાએ કાઢવો.

૧૭ ઇન ઍગ્જોસ્ટીયલ બોક્ષ—કુખેરનો બંડાર મનપસંદ  
ચીજો કાઢવી.

૧૮ સોલોમન્સ રીંગ્ઝ—જાપાનીસ કડીઓનો અજાયબ તમાસો.

૧૯ ધી કેનરી બર્ડ કેઇજ—જાદુઇ પાંજર અને વિચિત્ર પક્ષી,

૨૦ કાર્ડટ્રીક્સ—લીધેલા પાનાનાં નામો વગર જોયે કહી આપવાં.

૨૧ ફ્રેટોઆફ્રીક પ્લેટ—લીધેલા પાનાની ખાલી આરસામાં  
નકલ થવી.

૨૨ ધી મેજીક સોર્ડ—પાનાનું અકસ્માત તરવારની આણીપર  
આવી જવું.

૨૩ લન્ડી બોક્સ—નરમાદાના હુકમી ગોળા.

૨૪ ઇનપીસીઝ રીસ્ટોર્ડ—પચરંગી કાગળો ખાઈને તેને  
આખી પટ્ટીમાં કાઢવા.

૨૫ મેજીકબોક્ષ—એક ડબ્બીમાં વીંટી રૂપીઓ ગુમ કરી  
હંડમાંથી અગર કપડાના દડામાંથી પાછો લાવવા.

ઉપરના ખેલો સિવાય બીજી ઘણી જાતના અન્યેય ખેલો અને અદ્ભુત તમાસાઓ મેસમેરિઝમ, ઇલેક્ટ્રીસિટી, આકર્ષણ પ્રયોગો જાદુઈ તલેસમાતો, લાગ્યાજીના તથા હાથ ચાલાકી વગેરેના પુષ્કળ અખતરાઓ ગુજરાતનાં કેટલાંક શહેરોમાં તેમજ રાજ રજવાડાઓમાં, ગૃહસ્થમંડળ, અમલદાર વર્ગોમાં, અને નાટકોના સ્ટેજ પર બજવી બતાવ્યાથી તે માટેનાં ઘણાંજ સરસ સરટીશીકેટો તથા માનપત્ર મળી ચુક્યાં છે તથા આગળ પણ પ્રસિદ્ધિમાં લાવવા અમારો પ્રયાસ ચાલુજ છે. જેનો ખરો ખ્યાલ રૂબરૂ જોવાથીજ માલુમ પડશે, આ ખેલો નાટકના સ્ટેજ પર ત્રણ દીવસ જુદા જુદા બતાવી દેકાય તેવી રીતે તૈયાર કરીએલા છે. આ ખેલો જો કોઈ પુરી રીતે માગશે તેમજ તેનો સામાન અમારે ત્યાંથી મંગાવશે અગર અમેને પોતાને ત્યાં જોલાવી બનાવરાવવા ચલાશે તો તે પ્રમાણે અમેને ખરચ માટેનો પુરો ચાર્જ (ફીમત) મળવાથી તે પુરી રીતે મનપસંદ કામ કરી આપવામાં આવશે. વળી લગ્ન પ્રસંગ, મેળાવડા, જલસા, અને રાજ રજવાડાઓ તેમજ ગૃહસ્થ મંડળ મળીને અમારા ખેલો જોવા માટે તથા બજવી બતાવવા માટે જોલાવશે તો ખુશીથી અમેને આવતા જતાનું માણસો તથા સરસામાનનું બાકુ અને અમારા એક રાત્રીના ખેલની વ્યાજબી ફી મળવાથી આવીને બતાવીશું.

વધારે વીગત માટે રૂબરૂ મળીને અગર કાગળ પત્રથી ચોકસ ખુલાસો માગવાથી જણાવવામાં આવશે.

મુ. માણસા, પ્રોફેસર એચ. બી. શર્મા.



મીમાન્સ મહા મહોપાધ્યાય લંકાધિપતિ રાવજ્ઞાન્યાર્ય પ્રણીત.

અર્કપ્રકાશ—કીમત રૂ. ૨ ) બે ટ. વી. પી. માફ.

આ ગ્રંથમાં મહાત્મા રાવજ્ઞે ગંદોદરી પ્રત્યે સર્વ પ્રકારના અર્ક કાઢવાની વિધિ સર્વ પ્રકારના અર્કના ગુણો, તથા જ્વર આદિક સર્વ રોગોમાં અર્કોજ પ્રધાન રાખેછો, તથા વાજીકરણ, શિસ્તોત્થાન લીંગદ્રઢી કરણ, યોનીસંક્રોચન ગર્ભધારણ, ગર્ભનિવારણ, આકર્ષણ, વિદેશણ, ક્રિયાટન, સ્થાનન, ફૌતુક, માગ્ણ, મોહન, અદ્રવ્ય, અગ્નિસ્થાનન, જગસ્થાનન, કિન્નત્તકરણ વિદેશગમન, આવેશ વિધિ, વંશીકરણ, મોહનવિધિક્ષુધાવર્ધન, ક્ષુધા નિવારણ, ચોરભયનિવારણ, સર્વપ્રકારસિદ્ધિ, તથા નાના પ્રકારના કૌતુકોનું વર્ણન, ઔષધગુણ-ધાતુ ઉપધાતુ, રસ ઉપરસ વિષ ઉપવિષ, તથા રત્ન ઉપરત્નનું શોધન મારણ, આદિ અંપદિ ક્રિયાથી ગ્રંથને એવો આ ભુષિત કર્યો છે કે જેમ મણિનો પ્રકાશ થઈ રહ્યો ન હોય, જેની ટીકા સુપ્રસિદ્ધ કવિવર જગદુપકારક આયુર્વેદોપકારક માયુર વૈશ્ય, લાલા શાલિંગરામ વૈદ્ય મુરહાયાદ નિવાસી એ અત્યાંત સરસ તથા મનોરંજન ભાષામાં શ્લોકનું ભાષાંતર કરેલું છે કે જેથી સર્વ સાધારણ મનુષ્ય પણ ધણી સહેલાઈથી સમજી શકે છે, પુસ્તકનું કદ ટેમી આઠ પેજી પોણાલણુ-શો પૃષ્ઠનું છે, તથા પુઠું પાકું છીંટના કપડાથી મજબુત બાંધેલું છે. નો સિવાય બીજી ધણી જાતનાં પુસ્તકો બાજબી કીમતથી અમારે સાંચી મળી શકશે.

મુ. માણસા.

હરીલાલ લગવાનલાલ રામ્ભા.



## રસ મંજરી.

શ્લોક સહિત ભાષાંતર કીર્તિત પોષ્ટેજ સુધાં માત્ર ૩. ૧૥૫

આ ગ્રંથમાં સંપૂર્ણ રસ, ઉપરસ, ધાતુ, ઉપધાતુ, રત્ન ઉપ-  
રત્ન, વિષ ઉપવિષ આદિક સંપૂર્ણ દ્રવ્યોનું વિસ્તાર પુર્વક શોધન,  
મારણ, જીરણ નાના પ્રકારના તૈલોનું ખેંચવું, આયુર્વેદનાં લક્ષણ,  
ચિકિત્સા, વૈદનાં લક્ષણ, રોગનાં લક્ષણ, વાત પિત કફનું વર્ણન,  
કવાચ, ચુર્ણ, અવલેહ, ગુટીકા, મોદક, મંત્ર, યંત્ર, તથા રસ રસાય-  
નાદિ દ્વારા વિસ્તાર પુર્વક ચિકિત્સા, કહેલી છે, જે રસ આ ગ્રંથમાં  
કહેલો છે તે બીજે ક્યાંઈ કહેલો નથી આ અપુર્વ ગ્રંથના રસાદિ  
યોગ સર્વ ગ્રંથકાર પોતાના ગ્રંથોમાં સંગ્રહ કરે છે. વળી આ ગ્રંથ  
સર્વ રસગ્રંથોમાં શ્રેષ્ઠ તથા પ્રાચીન છે. તેનો એક એક પ્રયોગ રામળા-  
ણની સમાન તીક્ષણ છે જે વૈદની પાસે આ ગ્રંથ છે તેને બીજા  
અન્ય ગ્રંથોની આવશ્યકતા નથી. રોગનાં લક્ષણ એવી સહેલી રીતે  
કહેલાં છે કે સાધારણ માણસ પણ સમજી શકે છે. વળી છેવટે  
વૈદ લોકોને કૌતુક દેખાડવા માટે રસાયણ વાજકરણ, વિર્યસ્થંભન,  
દ્રઢીકરણ, વર્શીકરણ, છાયા પુરૂષ સાધન દ્રાવણ, મોહન, તથા પુષ્પ  
નિવારણ આદિકનું વર્ણન સારી રીતે કરેલું છે. શ્લોક પણ અત્યંત  
રમણિક અને મનરંજન છે.

વૈદ જનોને આ ગ્રંથ ઘણોજ ઉપયોગી છે. માટે અવશ્ય  
મંગાવી વાંચી જોવા કૃપા કરવી. બંને ગ્રંથ સાથે મંગાવનારને ૩-  
પીયા ત્રણથી મોકલવામાં આવશે. પોષ્ટેજ માફ.

માણસા.

એ. પ્રો. એચ. બી. શર્મા.



**૬૭** વગર ખરચે એક મોટો કીમતી લાલ,  
મેળવો, મેળવો.

અમારા ધી. માણસા આર્યોદય સર્વહિત  
ફંડમાં પચીસ મેચ્છરો કરી તેમનાં ગાળાં અમાકથી  
ગોકલી આપનારને બદુના બુદ્ધ બુદ્ધ પચીસ બનના  
એવાની પેઠી ભેટ આપવામાં આવશે આ ફંડમાં પંદર  
મેચ્છરો કરી પેસા ગોકલાવી આપનારને મેચ્છરોલેટર્ન  
એક અદભુત કાનસનો પ્રખ્યાત ખેલ ભેટ મળશે.

આ ફંડમાં પાંચ મેચ્છરો કરી પેસા ગોકલાવી આ-  
પનારને વનદર્મી ડાંગી અથવા મેચ્છર ગાંધી અગર જેમાં  
મેં કીયાનાં દ્રાઈ પાણુ સામન અથવા પચ્ચક ભેટ ત-  
રીકે મોકલવામાં આવશે, આવો કીમતી લાલ મેળવવાનો  
કેતુક થશે.

માણસા. પ્રો એચ. બી. શર્મા.

PRO. H. B. SHARMA.

MANSA—POST, Dangarva.

DANGARVA.

આર્ચન ધુઓ ? એક અપૂર્વ લાભ, મહત્ ! મહત્ !

સત ૧૯૦૨ ની આખર સુધીમાં આપવામાં આવશે.

અમારી ઉપર માત્ર પોશ્નની બે આનાની ટીકીટ મોક-  
લી આપવાથી રમુજ સાથે ઉપયોગી એવી તથા ખુબ  
તથા મેજકટેગલ કડસ જેમાં સામા માણસનો ધારેલો  
આંક વગર જેવે આપણે કહી શકીએ છીએ કીમત ચાર  
આના. તે માત્ર આ નવીન સદીના નવીન વરસના શર-  
આતની મુખ્યરક્યાદી ખાતર ચાલુ ચાલ પુરી થતા સુ-  
ધીમાં મંગાવનાર અમારુ રવદેશપ્રેમી આર્ચ મહાશયોને  
અમે મહત્ મોકલી આપીશું, આવે કીમતી લાભ આપ-  
સથી વ્યર્થ તહી મુમાવતાં ત્વરાથી મંગાવો.

માણસા. મેજક પ્રોફેસર એચ. બી. શર્મા.

આવરેજ પ્રકાશ, કીમત રૂ. ૨ ) એક.

પડિત લક્ષ્મીનારાયણ સિવપ્રસાદકૃત, જ્યોતિષ મતથી  
સર્વે વસ્તુઓની તેજમંદી જોવાનો ધુવાંક તથા અશી-  
ણની તેજમંદી તથા લીલામના એક કાઢવાની સપ્રમાણ  
યુક્તિઓનો સંગ્રહ મંત્ર પિંધી સહીત લખવામાં આવ્યો  
છે, જે આપને સંસારમાં ધન કમાવાની ઈચ્છા હોય તો  
આ અમુદય પુસ્તકને અવશ્ય મંગાવીને મનકામના પુર્ણ  
કરો, આ પુસ્તક અશીણના સદાવાળાઓને બહુજ ફાયદો  
આપવાવાળું છે. કદાપિ લખવા મુગળ ન હોય તો લી-  
ધેલી કીમત પાછી આપવામાં આવશે, તાકીદે મંગાવો  
માત્ર થોડીજ નકલો બાકી રહેલી છે. આ પુસ્તક દરેક  
આર્ચન ધુઓને ખસીદવા લાયક છે.

મુ. માણસા. } પ્રો. હરીલાલ લગવાનલાલ  
પાટ ડાંગરવા. } પ્રો. શુજરાત, શર્મા.

